

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2009/25
Karar Sayısı : 2009/57
Karar Günü : 7.5.2009
R.G. Tarih-Sayı :03.10.2009-27365

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun, 30.4.2008 günlü, 5759 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 301. maddesinin (4) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 8. ve 9. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Devletin askeri kuvvetlerini alenen tahkir suçundan sanıkların 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun, 30.4.2008 günlü, 5759 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 301. ve 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 11. maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren 301. maddesi şöyledir:

'(Değişik madde ve başlığı: 5759 - 30.4.2008 / m.1) (1) Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Devletin askeri veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

(4) Bu suçtan dolayı soruşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Mahkeme, başvuru kararında Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 8. ve 9. maddelerine dayanmaktadır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İ t z   'nün 8. maddesi gereğince Ha ım KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIO LU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALEL  ve Zehra Ayla PERKTA 'ın katılımlarıyla 7.5.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından i in esasının incelenmesine, oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, i in esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği g r   l p d    ld :

Başvuru kararında Adalet Bakanının siyasi partiye mensup bir Bakanlar Kurulu  yesi olduğu, yürütmenin bir üyesine bu şekilde izin verilmesinin yargı ba ımsızlı ı ilkesine ve yargı güvencesine aykırı bulunduğu, herhangi bir kamu görevlisine görevi nedeniyle hakaret su ları bakımından Cumhuriyet Savcısına doğrudan soruşturma yetkisi verilmesine karşın aynı kamu görevlisinin içerisinde bulunduğu camiaya karşı işlenmesi halinde bu suçun soru turulmasının izne ba lanmasının çelişki do urdu u, Adalet Bakanının izin yetkisini hukuka aykırı olarak kullanması halinde bunun denetlenmesinin zor olduğu, belirtilen nedenlerle itiraz konusu düzenlemenin Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 8. ve 9. maddelerine aykırı bulunduğu ileri s r lm  tir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti H k metini ve Devletin yargı organlarını alenen a a ılayan kişinin, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmiş, (2) numaralı fıkrasında Devletin askeri veya emniyet teşkilatını alenen a a ılayan kişinin de, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılacağı, (3) numaralı fıkrasında eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamalarının suç olu turmayaca ı, itiraz konusu (4) numaralı fıkrada ise bu suçtan dolayı soruşturma yapılmasının, Adalet Bakanının iznine ba lı olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 8. maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği vurgulanmış; 9. maddesinde ise, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı belirtilmiştir.

Ceza kanunlarının, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin genel durumu, sosyal ve ekonomik hayatın gereksinimleri gözönüne alınarak saptanacak ceza politikasına göre düzenlenmesi gerekir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini ba lı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayaca ı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir. Hukuk devletinde yasakoyucu, Anayasa kurallarına ba lı olmak koşuluyla ihtiyaç duyduğu düzenlemeyi yapma yetkisine sahiptir.

Esas Sayısı : 2009/25
Karar Sayısı : 2009/57

Cezaların, suçların ağırlık derecelerine göre önleme ve ıslah amaçları da gözönünde tutularak adaletli bir ölçü içinde konulması ceza hukukunun esaslarındandır.

İtiraz konusu kuralla ülkenin politik çıkarları nedeniyle maddede düzenlenen suçtan dolayı soruşturma yapılması Adalet Bakanının talebine bağlı tutulmuştur. Adalet Bakanı'na tanınan bu yetki, yargısal değerlendirmeden ziyade Devlet ve toplum yararı açısından bir takdir yetkisinin kullanılmasıdır.

Belirtilen nedenlerle, Türk Ceza Kanunu'nun 301. maddesinin (4) numaralı fıkrasında yer alan kural Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 8. ve 9. maddelerine aykırı değildir, iptal isteminin reddine karar verilmesi gerekir.

VI- SONUÇ

26.9.2004 günlü, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun, 30.4.2008 günlü, 5759 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 301. maddesinin (4) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 7.5.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Üye

Haşim KILIÇ

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Sacit ADALI

Üye

Üye

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

Üye

Üye

Üye

A. Necmi ÖZLER

Serdar ÖZGÜLDÜR

Şevket APALAK

Esas Sayısı : 2009/25
Karar Sayısı : 2009/57

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ